

EDUSKUNNAN VASTAUS 338/2010 vp

Hallituksen esitys tuomioistuinharjoittelua koskevaksi lainsäädännöksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä tuomioistuinharjoittelua koskevaksi lainsäädännöksi (HE 278/2010 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 41/2010 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

käräjäoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan käräjäoikeuslain (581/1993) 3 a, 3 b, 4, 4 a, 14—17 ja 19 §, 20 §:n 2 momentti ja 21 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 3 a ja 3 b § laissa 1326/1994, 4 a § laissa 1204/2003, 17 § laeissa 813/2008, 289/2009 ja 579/2009, 19 § osaksi laeissa 370/1999 ja 579/2009, 20 §:n 2 momentti laissa 960/2000 ja 21 §:n 1 momentti laissa 629/2005, seuraavasti:

3 a §

Käräjäoikeudessa voi olla kärjäviskaalin virkoja.

Kärjäviskaalin on oltava oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut henkilö, jolla on kokemusta tuomarin tehtävän hoitamisesta.

Hovioikeus nimittää kärjäviskaalin. Laamanni nimittää kärjäviskaalin määrääjäksi.

3 b §

Kärjäviskaali voi ilman eri määräystä suorittaa kaikkia niitä tehtäviä, joita kärjänotaari on tämän lain nojalla tai laamannin määräyksestä toimivaltainen suorittamaan.

4 §

Käräjäoikeudessa voi olla lisäksi kärjänotaareita.

Kärjänotaariksi voidaan nimittää oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut ja tuomarinvalan vannonut tai tuomarinvakuutuksen antanut henkilö, jolla on lainkäyttötehtävissä tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet sekä soveltuvuus oikeudelliseen ratkaisutoimintaan.

4 a §

Kärjäviskaaliksi voidaan nimittää 3 a §:n 2 momentissa ja kärjänotaariksi 4 §:n 2 momentissa säädetyt kelpoisuusvaatimukset täyttä-

vä henkilö, jolla on käräjäoikeuden tuomiopiirin väestön enemmistön kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä:

1) yksikielisessä käräjäoikeudessa toisen kielen tyydyttävä ymmärtämisen taito ja tyydyttävä suullinen taito; sekä

2) kaksikielisessä käräjäoikeudessa toisen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Ahvenanmaan käräjäoikeuden käräjänottajien kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista säädetään Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) nojalla valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen tutkinnon suorittaneelle voidaan järjestää mahdollisuus tuomioistuinharjoitteluun käräjäoikeudessa siten, että hän toimii käräjänottajana määräjän.

Tuomioistuinharjoitteluun kuuluu kaksi kuuden kuukauden pituista harjoittelujaksoa. Ensimmäinen jakso suoritetaan käräjäoikeudessa ja toinen käräjäoikeudessa, hovioikeudessa tai hallinto-oikeudessa.

Käräjäoikeus nimeää käräjänottajalle ohjaajaksi tuomarin tai kärjäviskaalin ja laatii harjoittelusuunnitelman tuomioistuinharjoittelun sisällöstä.

Käräjänottajalle voidaan perustellusta syystä myöntää lupa tuomioistuinharjoittelun keskeyttämiseen. Keskeytynyt harjoittelujakso suoritetaan loppuun samassa tuomioistuimessa.

Hovioikeus myöntää hakemuksesta varatuomarin arvonimen tuomioistuinharjoittelun suorittaneelle.

15 §

Määräyksen käräjänottajaksi antaa laamanni.

16 §

Käräjänottajin tehtävät tulee järjestää siten, että hän perehtyy käräjäoikeuden toimintaan ja saa kokemusta tuomarintehtävistä.

17 §

Käräjänottajalla saa ilman eri määräystä:

1) toimittaa avioliittoon vihkimisiä sekä käsitellä ja ratkaista käräjäoikeuden kansliassa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 ja 14 §:ssä tarkoitettuja asioita ja hakemusasioita; sekä

2) oltuaan virassa kaksi kuukautta toimia käräjäoikeuden puheenjohtajana:

a) yhden tuomarin istunnossa hakemusasiassa;

b) yhden tuomarin istunnossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitettua yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitettuna rikoksen johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä; tällöin rangaistukseksi ei kuitenkaan voida tuomita muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa;

c) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 a luvussa tarkoitettua kirjallisessa menettelyssä, jossa tällöin rangaistukseksi ei kuitenkaan voida tuomita muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa; ja

d) yhden tuomarin istunnossa sakon muunto-rangaistusasiassa.

Laamanni voi määrätä virassa kaksi kuukautta olleen käräjänottajin toimimaan yksittäisessä asiassa:

1) puheenjohtajana, jos asia on riita-asia, joka koskee asuinhuoneiston vuokrausta tai jossa riidan kohteena oleva rahamäärä taikka omaisuuden tai etuuden arvo on pääomaltaan enintään 20 000 euroa;

2) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 2 §:ssä tarkoitettua kokoonpanossa;

3) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettua kokoonpanossa;

4) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 1 §:ssä ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 luvun 11 §:ssä tarkoitettua tapauksessa; ja

5) puheenjohtajana oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua ko-

koonpanossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitettu yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitettun rikoksen johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä.

Käräjänotaaria ei saa määrätä käsittelemään yksin tai kärjäoikeuden puheenjohtajana asiaa, jota laatunsa tai laajuutensa vuoksi on pidettävä vaikeana ratkaista.

19 §

Laamanni voi kirjallisesti määrätä kansliahenkilökuntaan kuuluvan, joka on vannonut tuomarinvalaa vastaavan valan tai antanut vastaavan vakuutuksen sekä saanut tehtävään tarvittavan koulutuksen ja jolla on tehtävän hoitamiseen riittävä taito:

1) oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n mukaisissa asioissa:

a) antamaan yksipuolisia tuomioita;

b) antamaan oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:n nojalla ratkaisuja oikeudenkäyntikulujen osalta sekä tuomioita silloin, kun vastaaja on myöntänyt kanteen; sekä

c) tekemään päätöksiä asian jättämisestä sil lensä, kun kantaja on peruuttanut kanteensa eikä vastaaja vaadi asian ratkaisemista; sekä

2) ratkaisemaan avioliittolain (234/1929) 25 §:n 1 momentin nojalla avioerohakemuksen, kun kummallakin puolisoilla on kotipaikka Suomessa.

Jos 1 momentissa tarkoitettu asia on laaja, tul kinnanvarainen tai muutoin vaikea ratkaista,

asia on siirrettävä käräjänotaarin tai kärjäoikeuden lainoppineen jäsenen ratkaistavaksi.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä muista kuin lainkäytön alaan kuuluvista asioista, jotka kärjäoikeuden kansliahenkilökuntaan kuuluva voi 1 momentissa mainittujen tehtävien lisäksi ratkaista itsenäisesti kansliassa.

20 §

Kärjäviskaalia ja käräjänotaaria syytetään virkarikoksesta hovioikeudessa. Kansliahenkilökuntaan kuuluvaa syytetään hovioikeudessa, kun kysymys on 19 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässä tehdystä virkarikoksesta.

21 §

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset:

1) muista kuin 1, 3, 3 a, 4, 4 a ja 13 a §:ssä mainituista kärjäoikeuden viroista sekä niiden kelpoisuusvaatimuksista ja täyttämismenettelyistä;

2) kärjäoikeuden lainoppineiden jäsenten ja muiden virkamiesten tehtävistä;

3) tuomioistuinharjoittelusta kärjäoikeudessa;

4) kärjäoikeuden lautamiehistä;

5) kärjäoikeuksien tuomiopiireistä;

6) tämän lain muusta täytäntöönpanosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

hovioikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hovioikeuslain (56/1994) 10 §, sellaisena kuin se on laissa 957/2000, sekä

lisätään lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

6 a §

Käräjänotaarit

Hovioikeudessa voi lisäksi olla käräjänotaareita. Käräjänotaarin nimittää hovioikeuden presidentti.

Käräjänotaariksi hovioikeuteen voidaan nimittää käräjäoikeuslain (581/1993) 14 §:ssä tarkoitettussa tuomioistuinharjoittelussa käräjäoikeudessa käräjänotaarina kuusi kuukautta toiminut. Käräjänotaarilta vaaditaan tämän lain 6 §:n 2 momentissa säädetty kielitaito.

Käräjänotaari voi toimia esittelijänä hovioikeudenlaamannin määräämissä yksittäisissä asioissa.

Hovioikeus nimeää käräjänotaarille ohjaajaksi tuomarin, asessorin tai viskaalin ja laatii har-

joittelusuunnitelman tuomioistuinharjoittelun sisällöstä.

Tarkemmat säännökset tuomioistuinharjoittelusta hovioikeudessa annetaan valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Virkarikos

Hovioikeuden kansliapäällikköä, asessoria, viskaalia ja käräjänotaaria syytetään virkarikoksesta Helsingin hovioikeudessa. Vastaavia Helsingin hovioikeuden virkamiehiä syytetään virkarikoksesta Turun hovioikeudessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

hallinto-oikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 18 ja 20 §, sekä
lisätään lakiin uusi 10 a § seuraavasti:

10 a §

Käräjänotaarit

Hallinto-oikeuden esittelijänä voi olla lisäksi käräjänotaari. Käräjänotaarin nimittää hallinto-oikeuden ylituomari.

Käräjänotaariksi voidaan nimittää käräjäoikeuslain (581/1993) 14 §:ssä tarkoitettussa tuomioistuinharjoittelussa käräjäoikeudessa käräjänotaarina kuusi kuukautta toiminut. Käräjänotaarilta vaaditaan tämän lain 10 §:n 2 momentissa säädetty kielitaito.

Hallinto-oikeus nimeää käräjänotaarille ohjaajaksi hallinto-oikeustuomarin tai hallinto-oikeussihteerin ja laatii harjoittelusuunnitelman tuomioistuinharjoittelun sisällöstä.

Tarkemmat säännökset tuomioistuinharjoittelusta hallinto-oikeudessa annetaan valtioneuvoston asetuksella.

18 §

Esittely

Lainkäyttöasiat ratkaistaan esittelystä.

Asian esittelee hallinto-oikeustuomari, hallinto-oikeussihteeri, käräjänotaari tai notaari.

20 §

Virkasyyte

Hallinto-oikeuden jäsentä, esittelijää ja käräjänotaaria syytetään virkarikoksesta hovioikeudessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

avioliittolain 17 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avioliittolain (234/1929) 17 a §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 572/2008, seuraavasti:

17 a § Siviilivihkimisen on velvollinen toimittamaan:	2) käräjänotaari, joka on käräjäoikeuslain (581/1993) nojalla toimivaltainen toimittamaan vihkimisiä; sekä
--	--

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 5 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 luvun 8 §:n 1 momentti seuraavasti:

5 luku

Syytteen vireillepanosta

annettava haaste. Haasteen antaa tuomioistuimen puheenjohtaja tai käräjänotaari.

— — — — —

8 §

Jollei asiaa 6 §:ssä säädetyllä tavalla heti jätettä tutkimatta, tuomioistuimen on viipymättä

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 1 päivänä maaliskuuta 2011
